

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsa: torek in sobota ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekaljšu po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Nekoliko statistike

o pomemčevanju Slovanov in o razširjanju nemške ideje med Slovani.

(Piše Arjól.)
(Dalje.)

c. Kranjsko.

Površje 19.955 km². Prebivalstva 520.000. Nemcev 28.177, ali 5,6%. Slovencev 475.302 ali 94,2%. Nemci nimajo niti enega čisto nemškega okraja; glavna masa jih je v Kočevju, 18.000, v ostalih okrajih tvorijo manjšino 15%. V Ljubljani je 5.423 Nemcev in 29.733 Slovencev, in ne glede na to nimajo Slovenci ni ene polne srednje šole. Nemci imajo tukaj gimnazijo in realko in razven tega še 24 šol. Nemci imajo 1 vsakdanji list, in v dež. gledišču so nemške predstave 3—4, in slovenske 2—3. Glavno germanizatorsko društvo na Kranjskem je »Industriegesellschaft« na Jesenicah. V Ljubljani se nahajajo »Turnverein«, »Baugesellschaft«, »Alpenverein«, »Lehrerverein«, »Fillharmonika« itd., razven tega je na Kranjskem mnogo nemških hranilnic in posojilnic, dobrotelnih društev za podporanje nemške učee se mladine. V Kočevju je »Studentenheim«. Vse so sadovi »Südmarke« in »Schulferajna«.

d. Primorsko.

Trst, Goriško-Gradiščansko in Istra. Površje 4.968 km². Prebivalstvo 755.000. Nemcev 19.954 ali 2,7%. Slovanov (Srbo-Hrvatov in Slovencev) 356.580 ali 57%. Ostali so Lahi in drugi. V poslednjih letih je pal slovanski živelj z 31,4% na 29,8%, in vse za korist Nemcev (?). Na Primorskem so 3 čisto nemške šole, 22 mešanih, 145 slovenskih, 46 srbo-hrvatskih in 134 laških. Prav lakomno segajo in se ozirajo Nemci na Trst, saj je Bismark pri nekej priliki rekel: »Unter allen Umständen bleibt Triest deutsch«. V Trstu živi 8.880 Nemcev, Slovanov pa blizo

30.000. Nemci izdajajo tukaj 3 časnike in imajo 3 pangermanska društva Ruderverein »Hansa«, »Eintracht« in »Deutsche Strandwacht«.

V Trstu se nahaja nemški generalni konzul in vice-konzul v Spljetu. Pravo germanizovanje Primorja ne vspeva, kakor kaže, in to se je zahvaliti našim bojevitim vodjem, kateri nas spretno vodijo v nemški in pa tudi laški boj.

e. Dalmacija.

V Dalmaciji je Nemcev 2306, t. j. 0,4%, in Srbo-Hrvatov 565.276 ali 69,7%, ostali so Lahi in drugi.

V tej ozkej, od valov jadranskega morja oblitane deželi, živijo Nemci samo po mestih: Zader, Dubrovnik, Novi, Kotor itd., nekaj od teh je rokodelcev, drugi pa so uradniki ali vojaki. Tukaj imajo Nemci dve šoli in sicer v Zadru in Šibeniku po eno. Drugoga nimajo Nemci v tej deželi. Torej o kakem pomemčevanju ni tukaj govora, ker dežela je predalet od njih in ljudstvo je dobro, skromno in si ne pusti uplivati od kakega »Švaba«, kakor jih zaničljivo nazivljejo.

(Dalje pride.)

»Zavod sv. Nikolaja« za brezposelne služkinje v Trstu.

Dne 22. oktobra vršil se je z zavodu izvanredni občni zbor, z dnevnim redom: 1. Volitev odbora in 2. slučajnosti.

Zborovanja se je udeležilo izvanredno veliko zborovalk narodnih dam in deklet. V odbor so bile enoglasno izvoljene sledeče gospe in gospodične:

Karla Ponikvarjeva, predsednica; Roža dr. Gregorinova, podpredsednica; Olga Sancin in Marija Kovač, tajnici; Marija Žitnik, voditeljica notranje uprave, in Lucija Sere, namestnica; Rezika Gruden in Tončka Čarga, pregledovalki

računov; č. g. I. A. Budin, duhovni voditelj.

Odbornice: Ema Bartelj, Franica Batista, Kunigunda Blatnik, Katinka Cotič, Marija Čarga, Marica Forčesin, Mara in Lota Gregorič, Jelisava Gulič, Maša Grom, Antonija Grahli, Marija Istinič, Angela Jan, Katinka Jugavica, Urška Kern, Milka Mankoč, Ivanka Mrakuža, Ana Mišič, Antonija Pondelek, Nežika Reselj, Nežika Reven, Zinka dr. Rybačeva, Lojzika Štoka, Marija Sancin, Amalija Vidmar in Karolina Zadnik.

Na predlog č. g. I. A. Budina se je sklenilo ustanoviti »Čebelico hranilnico«, da donajajo dekleta po stolinkah kar so prihranile, a vsa svota se naloži v Tržaško hranilnico in posojilnico. Tudi ta predlog je bil enoglasno sprejet z navdušenjem.

Da je bila »Čebelica« potrebna, znači že to, da so dekleta tekom 9 dni prinesle 257 K 90 st., koje se je naložilo v hranilnico. Novci so tu gotovi, če dekleta izgubi tudi knjižico lahko prejme svoj vložek; za jamstvo je odgovoren pa sam zavod sv. Nikolaja. Tedaj dekleta, le pridno nosite in hranite, da bode »Čebelica«, res polna pridnih nosilk, pa tudi stotakov.

Ni treba naštevati kakega velikega pomena je zavod za uboge dekleta v tem velikem, a tudi pokvarjenem mestu, kot je Trst. Tu se za dekleta skrbi pomaterinsko, tu najdejo zavetišče in tudi službo.

Zavod obstoji že 7 let, in v tem se jih je sprejelo nad 6500.

Dnevno jih je sedaj 30—40.

Novi, navedeni odbor, to je naše plemenite narodne dame, so se združile z dekleti, in vse te nam jamčijo, v kakih rokah je sedaj zavod sv. Nikolaja.

Odbor si je nadel veliko in važno

nalogo, notranjo upravo hoče urediti tako, da bode v vsem, tudi v zdravstvenem obziru, odgovarjal potrebam naših deklet, naročilo se je mnogo potrebščin. A temu delavnemu odboru je treba tudi nekaj, treba je človekoljubnih src, da pomagajo izvršiti ideje, treba je denarja. Tedaj Slovenke in Slovenci, spominjajte se zavoda sv. Nikolaja.

Tudi slavna županstva naj se ob letnih bilancah spominjajo tega prekoristnega zavoda v Trstu. Njim se mnogokrat mnogo prihrani, da se dekleta brez sredstva sprejmo v zavod, ter za nje skrbi. Zavod sv. Nikolaja bodi vsem Slovincem širom naše domovine v vednem spominu. Tu se ohranjujejo, učijo, vadijo v vsem dobrem, da ostanejo zveste veri, a zveste tudi svojemu narodu.

Novi odbor pa naj vstrajno deluje naprej, da bode zavod v notranjem in vnanjem obziru res pravno zavetišče brezposelnih služkinj v Trstu.

V to pomozi Bog in sv. Nikolaj!

Dopisi.

Gaberje pri Ajdovščini. — Ker je naša braniška cesta zadobila Najvišje potrjenje biti skladovna, je to za našo občino res velike koristi. To je pa nekateri naše ljudi tako razveselilo, da so čeravno še po nedodelani cesti splavali z našimi domačimi neprijetnostmi v »Sočo«.

Da bodo tudi častiti bralci »Gorice« nekoliko vedeli o naših razmerah, napišem par vrstic, kako se tukaj godi:

Pred štirimi leti imeli smo tukaj eno neprijetno muho, in ta se je bila vendar izgubila v neko bubo. Iz te bube se je čez štiri leta napravila neka zalega, katero je razbrskal kos, ter se oživil majhen rojček, kateri je marsikatero nadlegoval, in ker muha hoče

LISTEK

7

Karamfil s pesnikovega groba.

(Hrvaški spisal A. Šenoa. Poslovenil ...)

(Dalje.)

Družil se je z malokom, največ z majhnim, črnim čevljarjem, ki še zdaj često k nam zahaja na vino. Morebiti ste ga videli. Kakor da se je na njegovo glavo spustila otožnost, slična črni mrtvaški preprogi. Malo časa pred smrtjo potegne, sedeč za mojo mizo, iz žepa knjigo, to-le knjigo, ki jo držite v rokah, — svoje pesmi. Dá mi jih, češ, ker nima nič pametnejšega, naj si to shranim za spomin. In umrl je. Pozneje je prišla Neža v hišo in brskajoč po mojih stvarih je iztaknila ta-le spomin na Prešerna. In ni ga dala z rok. Ona je taka glava, ki se hitro vžge, vroča kri, ter zna lepo in ubrano peti. Omenite ji kaj o doktorju in vzkipele bo. Je že take naravi. Kako se je jezila, ko sem ji pravila, da Julija ni marala tega človeka. Kje je imela dušo, je vzkliknila srdito, da ni vzela moža, ki zna zlagati tako lepe pesmice, da ti pri priči ganejo srce. Da je Prešeren danes živ, pa naj si bi tudi bil star, ne premišljala bi dolgo, ena dve bi ga vzela, ako bi bila njegova dobra volja. Da je bil Kranjec! Moj Bog, je vselej rekla, tudi Kranjci so ljudje, in vsak gódi, kakor mu je gospod Bog ustvaril gosli. To ni nikaka sramota. Prosim vas, draga teta, kaj so te naše ljubljanske gospice! Ko začno nemški ščebeljati in peti, in mah spoznaš, da jim ta francoščina ni zrastle na jeziku. Tudi jaz sem jih slišala, in čeravno ne razumem nemški, mi je to vendar čudno klopotalo. No, teta, naj jih voda nosi, jaz ne pojdem nikdar v njih družbo, nikoli nočem biti ljubljanska gospica, in ako mi dobri Bog da moža, drugače me ne popelje k oltarju nego pod veliko zlato pečo, ki mi jo je zapustila rajna babica. Tako se vam je razljutila Neža na ljubljanske gospodične radi doktorja

Prešerna, kojemu sedaj in grob opleta z lepim cvetjem. Recite ji, naj nas popelje na njegovo gomilo; gotovo boste slišali cele litanije. Alberta je že itak dva trikrat pošteno ošvrknila.

Priprosto gospodinjinjo pripovedovanje o umrlem pesniku me je čudovito ganilo. Zdaj sem razumel te vroče in otožne izlive njegove užaloščene duše, ono mračno senco, ki pada na nizove njegovih blestečih stihov. To pač ni bilo meglovito svetobolje, ki nam ves svet kaže samo s temne strani, nikako ponarejeno jadikovanje; v te pesmi je izlil Prešeren vse svoje čustvovanje s pomočjo priproste, a divne besede. To je pelin, ki je vzklikl na gorenskih tleh, in gospodje razlagalci, ki sporejajo Prešerna s Schillerjem, so na popolnoma napačni poti. To sta dva čisto različna človeka, in naj si je France z zanosom zbral Petrarko za vzor, naj svoje blesteče misli kuje v verige arabskih gazel, vendar je trd Kranjec, Slovan od glave do pet. Tolmač gorenske gostilničarke mi je zares bil stokrat ljubši nego Bog ve kako duhovita razlaga učenih komentatorjev. In ta knjiga je bila njegova, prav njegova. Imajoč jo v rokah sem čutil, da mi električna iskra šviga po žilah, da držim nekake svete sile.

Hitim k Albertu, ponovim mu celo povest, in dasi se ga je držala neka nerazumljiva mi slaba volja, je vendar poslušal vedno pazneje. Ker sem nesrečno romantično ljubezen orisal mnogo živahneje, nego dobra gospodinja, se Albert nakrat vname ter se, kakor jaz, z vso dušo posveti Prešernu. Omenil sem že, da je Albert bil jako plemenita duša. Žalost neuslišanega nesrečnega pesnika se polasti i njegovega srca, menda največ zato, ker je mladenič tudi o sebi bil prepričan, da se mu je zagrebški ideal sramotno izneveril. Ali ganila ga ni edino le ta namišljena analogija. Zakaj je bil Prešeren nesrečen do groba, zakaj ga je deklica trdosrčno odbila? Ker je bil Kranjec, ker je bil Slovenec, sin teptanega naroda,

na katerega so tuji velikani prezirljivo gledali, kateremu so se domači odpadniki rogali; ker ni hotel pozabiti majkinega mleka, ker je ogrnil krasne svoje misli v besede jadrnih vnukov Samovih. Ni li to greh in smeha vredno? Kranjski peti! Ali ni to neolikano in bedasto? Večkrat sem pravil Albertu, da on ni Nemeč, da tudi jaz nisem, in da bi nam glavna skrb ne smela biti poveljevanje tujega, čeprav velikega naroda, da imajo tudi manjši narodi pravico, stopiti v krog svetovnega razvoja. Vselej se mi je Albert bridko nasmehnil, vselej mi odvrnil: »Da, plemenito je to, ali kaj hočeš, tu ni več zdravila. Razzodba zgodovine je kruta, ona nas je obsodila, kakšno korist bi prinesla taka termopilska bitka! Uklonimo se usodi, grejmo se ob slavi Schillerja in Götheja, ker nimamo svojih solnc!« Zdaj pa ni več tako govoril. Zavržen, preziran, nesrečen, ker je Kranjec, ker je Slovan! To ga je dirnilo, prerodilo. Mladenič je vzplapolal v živem ognju. Kaj, reče, jezno stisnivši pest, komu je Bog dal pravico, da me gazi, da me prezira, ker sem Kranjec? Kdo sme zahtevati od mene, naj bom nesrečen, samo da on more biti srečen? Ali so narodi divja zverina, ki se grize med seboj? Na to se zamisli, a se kmalu vnovič razvname: »Da, pobratim, prav si govoril, čast in slava vsakej velikej ideji, vsakemu vrlému narodu, ali ta velikost in slava ne sme od mene zahtevati, da postanem izdajica, da grešim zoper naravo, nikdar! Prezirajo Kranjce; tudi jaz sem Kranjec, slovenska kri, in prav zato, ker Kranjec prezirajo, hočem biti trd in pravi Kranjec, kakor je bil Prešeren. Vi Hrvatje ste srečnejši. Vam niso požgali kronike prošlosti kakor nam, vi niste privezani samo na plug in brano. Ali tudi vi ste prezirani, barbarji pred svetom. Mi tuji dninarji, vi tuji pandurji, mi in vi slovanska kri.«

(Dalje pride.)

imeti prostost, se je zagnala tudi v cerkev, in še celo do nosa č. g. kurata, kateri pa muhe pridno pobija, zato ga vse muhe sovražijo. No, sedaj je že jesen, in ker je muha že zastarela, upamo, da se ne bo več tako močno zaganjala.

Vinska letina je pri nas še precej obilna, cena vinu je 26—28 v liter, torej vabimo vse stare in pričakujemo tudi novih kupcev. Ker je pa veliko slabega vremena, npanje je, da se ne pokvari tudi koruza.

Politični pregled.

Demonstracije za splošno volilno pravico.

V nedeljo so se vršile na Dunaju, v Lvovu, v Brnu, v Celovcu in v Gradcu velike demonstracije za splošno in enako volilno pravico, ki so se pa mirno izvršile. Na Dunaju se je udeležilo takih demonstracij kakih 40.000 oseb. Vsa ta ogromna množica se je pomikala po mestu, vihrela rdeče zastave in vpila, kar ji je ravno prišlo v usta. Čuli so se glasovi: „Živela revolucija“, „doli z Gauschem“, „živela ruska revolucija“ itd.

Izgreli v Pragi.

V soboto so imeli socijalci v Pragi mnogoštevilno obiskan shod, na katerem so zahtevali uvedbo splošne enake volilne pravice. Ko je končal shod, so se podali socijalci pred uredništvo lista „Pravo Lidu“. Tu je začel govoriti časnikar Snedol. V svojem govoru, ki je bil še precej izživljen, je posebno napadal dunajsko policijo zaradi njenega nastopa pri zadnjih demonstracijah, katere so na Dunaju socijalci priredili v isti namen. Od tod so korakali socijalci dalje, in ko so dospeli do ulice Vladislav, prišel jim je nasproti oddelek policajev. Ugledavši množico policajev, začela jih je koj ometavati z opeko. Redarji potegnili so sablje in začeli so mahati po množici, ki se ni pa hotela udati in je še vedno metala kamenje vanje. Več redarjev je bilo ranjenih in med njimi še precej težko jeden komisar. Prihitieli so na pomoč policaji na konjih in orožniki, ki so tudi rabili orožje. Tem šele se je posrečilo razgnati množico. Ranjenih je bilo vse polno oseb.

V nedeljo so se demonstracije ponovile. Približno 10.000 oseb se je zbralo v središču mesta. Eni so redarje ometavali s kamenjem, drugi so streljali z revolverji, vsled česar je bilo več redarjev precej težko ranjenih. Policija je morala streljati, nakar se je množica razkropila. Vojaštvo, ki je bilo pozvano na pomoč, je očistilo ulice. Množica, ki se je umaknila, je pa priredila nove izgrede v predmestjih. Popoludne se je vojaštvo povrnilo v vojašnice, toda na večer je bilo zopet pozvano na pomoč, ter je razdejal barikade, ki jih je množica zgradila. Izgredniki so poškodovali več poslopij, med temi nemško gimnazijo v Kralj. Vinogradih. Nemiri so se vršili poglavito v predmestjih, dočim je bilo ob 10. uri zvečer v mestu prilično mirno. Pri mnogih aretovanih osehah so našli dolge nože, bodala in revolverje. Od demonstrantev jih je bilo kakih deset več ali manj ranjenih, eden smrtno.

Dijaški izgreli na Dunaju.

V soboto so se vršili na Dunaju in sicer na vseučilišču hudi dijaški izgreli. Ta dan obhajali so italijanski vseučilišč-

Društvo „Arkadija ob Soči“.

Spisal Josip Balič.

Spis našega marljivega „gorskega“ pisatelja Janko Bratine o nekdanji goriški Arkadiji, priobčen v letošnji „Gorici“ št. 59. daje mi povod, da tudi jaz kaj povem o tem društvu, kar utegne stvar malo boljše pojasniti.

Izvestno se je vzbudilo zlasti v drugi polovici osemnajstega stoletja, kakor v beli Ljubljani in drugod, tudi v naši solnčni Gorici živo literarno gibanje, kajti osnula so se bila v ta namen razna društva, tiskale so se knjige, časopisi itd.

Že l. 1744 je bil v Gorici ustanovil Žiga grof Attems pesniško društvo imenom „accademia de Filomlei.“ Tej družbi je predsedoval Žiga sam in sicer v svoji lastni hiši, v kateri so imeli udje svoja redna zborovanja. Pa že po treh letih svojega obstanka je bila zaspala ta akademija, „poichè instituita in una città, nella quale alle muse non mai piacque fissare lungo soggiorno.“

*) Codelli, Gli scrittori Friulani — Austriaci degli ultimi due secoli, III. ediz. 1792,

niki, kakor tudi nemški, vsak po svoje obletnico inomoških dogodkov in je prišlo vsled tega do pretefov. Na strani Italijanov so stali tudi slovanski dijaki, a Italijanov in Slovanov je bilo navzočih veliko manj nego Nemcev. Ko so Nemci začeli peti prusaško pesem „Die Wacht am Rhein“, zahtevali so od italijanskih in slovanskih dijakov, da se pri petju te pesmi odkrijejo. Ker Italijani in Slovani tega storiti niso hoteli, so jih Nemci napadli in jih iztisnili iz avle. Italijani in Slovani branili so se kakor so vedeli in znali, a nazadnje so jih Nemci, ki so bili v velikanski premoči, vendarle vrgli iz vseučilišča na ulice. Pri ti priliki je bilo ranjenih več dijakov, tako da so jih morali z ambulančnimi vozovi prepeljati v bolnišnico. Nemški dijaki so se pri ti priliki tako divje in surovo obnašali, da obsojajo njih nastop celo nemški dunajski listi. Tako piše n. pr. „Wiener Allgemeine Zeitung“: „Nemško nacionalno dijaštvo je izvršilo v soboto ostuden čin. Kako so ti ljudje zamogli vendar zahtevati od slovanskih dijakov, da se ti toliko ponižajo ter da se odkrijejo pri pevanju pesmi „Die Wacht am Rhein“? Kaj bi rekli Nemci, ako bi Čehi v Pragi zahtevali od nemških dijakov, da se ti odkrijejo pri pevanju pesmi „Hej Slovani“? Ali ne pomislijo nemški dijaki tega, da se jim zdaj z vso pravico v Pragi to povrne, kar so oni zakrivali na Dunaju? Ali ne pomislijo ti ljudje, da s takim neakademičnim in nelehim postopanjem postavljajo v veliko nevarnost akademično prostost? Ali ne pomislijo oni, da bodo morale poklicane oblasti storiti na vsezadnje vendarle konec njihovega divjemu terorizmu, da se taki nastopi na prvem avstrijskem vseučilišču nikakor ne smejo več ponavljati?“

Na vseučilišču so bili večerj zopet veliki izgreli. Nemški burki so petkrat naskočili rampe, kjer so bili zbrani nemški dijaki, a vselej so bili odbiti. Balustrada se je podrla in več dijakov in redarjev je težko poškodovanih. Nemški dijaki so potem demonstrirali pred parlamentom, prepevaje „Hej Slovani“, marzeljezo in Garibaldijevo himno: Tudi pred tehniko so bile rabuke.

Dunajsko vseučilišče zaprto.

Dunajsko vseučilišče je radi sobotnih dogodkov do daljne odredbe zaprto.

Kranjski dež. zbor.

Kranjski dež. zbor je imel v petek in soboto sejo. V teh dveh sejah je bilo na dnevnem redu utemeljevanje predlogov, tičočih se splošne in enake volilne pravice. Dr. Šusteršič je utemeljeval svoj predlog v petkovi seji v govoru, ki je trajal nad jedno uro. Posl. Hribar pa je v soboto utemeljeval svoj istozadevni predlog. Nemški veleposestniki, v katerih imenu je govoril baron Barbo, so se izrekli proti splošni in enaki volilni pravici.

Imenovanje v vojaški stroki.

Cesar je generala konjenišтва grofa Uexküll-Gyllenbanda imenoval generalnim nadzornikom in poveljnikom 4. armadnega zbora v Budimpešti. Nadalje je FZM Anton Galgotzy tudi imenovan generalnim nadzornikom. Oba sta dobila vojaška zasluzna križca.

Hrvatsko-italijanska sloga v Dalmaciji.

Glasilo mlade hrvatske demokratske stranke „Sloboda“, ki izhaja v Spljetu in katere urednik je poznani hrvatski rodoljub dr. Smodjaka, odvetnik v Spljetu,

O delovanju Filomelotov ne vem kaj gotovega povedati, le to znam, da sem bil kot dijak dobil od necega goriškega tovariša rokopis, obsejajoč lepo številu italijanskih lirčnih pesmi, ki so se odlikovale po gladkem jeziku in krepkih rimah. V njih se je izrečno opevala tudi Filomela, t. j. slavček. Po pisavi soditi, je bil rokopis uprav iz časov Filomelov, a žal, da se mi je vsled pogostih selitev izgubil.

Drugo kaj važno društvo, ki se je bilo par desetletij pozneje osnulo v Gorici, je bila kmetijska družba, in tretje petnajst let kasneje od drugega osnovano, je bila „Arcadia sonziaca“, o katerem nam bo kaj povedati. Ker pa je spravil g. Bratina ponevedoma Arkadijo v nekako zvezo s tedanjo kmetijsko družbo, moram preje o tej kaj izpregovoriti, ker

pag. 171. — Pisec teh vrstic je rabil tretjo pomnoženo izdajo te knjige iz knjižnice baronov Codelli-jev v Moši, in sicer prav oni eksemplar, v kojega je Codelli sam na več mestih s črnilom dostavljal razne opazke, ker je morda nameraval prirediti četrto izdajo. V tem spisu je navedena tudi katera izmed onih opazek.

zagovarja v zadnji številki sloga med Hrvati in Italijani v Dalmaciji. Povod temu je dala izjava italijanskih poslancev v zadrskem deželnem zboru, ki izjavljajo, da bi pristali na združenje Dalmacije s Hrvatsko, ako se jim zajamčijo narodna prava v primeri z njihovim številom in njihovi kulturi i. t. d. „Naša Sloga“ pravi k tej slogi: V Istri pa Lah i vladnemu zastopniku niti ne dovolijo odgovarjati v hrvatskem jeziku na hrvatsko interpelacijo hrvatskega poslanca, ki zastopajo dve tretjini prebivalstva.

Vsprejem reškega guvernerja.

Novoga reškega guvernerja grofa Szaparija, ki je došel v sredo na Reko, so tamošnji Madjari, ko je prišel, pozdravili z zvižganjem in s klici „Eljen Košat“. Mestni svet in reško meščanstvo se nista udeležila vsprejema.

Trgovinska pogodba med Avstro-Ogersko in Rusijo.

Trgovinska pogodba med Avstro-Ogersko in Rusijo je zdaj zagotovljena. Črnogora je dobila ustavo.

Črnogorski knez je podelil svojemu ljudstvu ustavo, in v kratkem se bodo vršile v Črnigori volitve za novostanovljeni državni zbor, ki se snide že 6. decembra t. l.

Italija ojači svojo posadko na Kreti.

Italija ojači svojo vojno četo na Kreti. „Agencija Italijana“ opaža k temu, da je vlada to sklenila radi tega, da bi čim prej prišlo na otoku do miru, in ravno italijanske čete so bile, ki so brez prelivanja krvi največ sodelovale v pomirjenju prebivalstva.

Pristojbina za inozemce v Ameriki.

Vsak inozemec, ki pride v Zvezne države, mora plačati pristojbino deset frankov. Odslej se bo ta pristojbina strogo izterjevala.

Belgrajsko vseučilišče.

Med akademičnim senatom in med dijaki se je glasom vesti iz Beleggrada glede vseučilišnega statuta dosegel sporazum. Uredbe, ki so jih zahtevali dijaki za nov statut, imajo stopiti v veljavo šele bodoče leto.

Papežev konzistorij.

Glasom poročila iz Rima, se bo pribodnji papežev konzistorij vršil meseca decembra. O tej priliki bo imenovanih nekoliko kardinalov.

Ločitev med Švedsko in Norveško.

Kakor javljajo iz Stokholma, so v sredo na tamošnjih državnih poslopih in na kraljevi palači z velikimi svečanostmi izobesili čisto švedsko zastavo. Pri tem so pokali topovi in so zvonili vsi zvonovi. V norveškem parlamentu je minister vnanjih stvari naznanil, da je obvestil vnanje vlade, da se je kralj Oskar odrekel norveški kroni; ob enem je minister prosil vlade, da želi Norveška stopiti z njimi v uradno zvezo.

Reorganizacija macedonskega komiteta.

V Macedoniji sta doslej delovala dva bolgarska revolucionarna komiteta: centralni in vrhovni. Centralisti so proglašali načelo: Macedonija Macedoncem! „vrhovisti“ so pa zahtevali, da se naj Macedonija priklopi Bolgarski; vsled teh načelnih nasprotij sta se oba komiteta med sabo strastno pobijala, kar pa skupni stvari seveda ni koristilo. Nedavno tega so se sestali v Sofiji zastopniki obeh komitetov in sklenili, da se oba komiteta združita v eno celoto, ki bo nosila naslov „jedrensko-macedonski komitet“.

velja tudi tukaj znani rek: „Qui bene distinguit, bene docet.“

Kmetijska družba se je bila v Gorici za stalno ustanovila dne 27. avgusta l. 1765. Pečala se je marljivo s kmetijstvom ter je včasih priredila tudi kako javno kmetijsko akademijo ali zborovanje. Toda že l. 1767 je predlagal društveni kancelar Alfonz grof Porzia, naj bi se priredile meteorološke table, iz katerih bi se pozvedovale podnebne izpremembe ter se delali poskusi. V ta namen pa je bilo treba veččakov. In teh ni manjkalo v družbi. Bili so to poleg drugih: Scopoli, Muznik in Barzellini.

Ivan Jožef Barzellini** iz Krmina doma je priobčeval svoje matematično-astronomske opazke v časniku kmetijskega društva, ki je izhajal pod imenom:

*) Glej o tem Klavžarjevo brošuro »Pred 125. leti«, ki je izšla v Hilarijanski tiskarni leta 1891 str. 26.

**) To je tisti, ki je izumil l. 1778 solnčno uro na desni steni stolne cerkve od zunaj, ki v sramoto mestnemu starešinstvu ravnokar razpada. Originalno kazalo so menda shranili v muzej, kati?

Dogodki na Ruskem.

Mir na Ruskem se sicer polagoma ali vendarle stalno povrača. Iz raznih pokrajin prihajajo še vedno vesti o izgredih, ali vsi ti izgredi naperjeni so zdaj proti židom, ki so provzročili na Ruskem največ zla.

V soboto so obhajali po vsem Ruskem obletnico carjevega zasedanja na prestol. V Petrogradu so bile skoro vse hiše razsvetljene.

Zdaj so že vse prodajalnice odprte in tramvajski promet se je začel redno vršiti. Ravno tako je začela že tudi vožnja po železnicah. Štrajk železničarjev ponehal je skoro povsod, ker je Witte obljubil odposlancem železničarjev, da bo njih zahteva uslišana.

Posebno pomirjevalno upliva na razburjene duhove carska odredba, ki je bila večerj proglašena uradno in s katero se je odredilo pomiloščenje političnih zločincev. Večina teh zločincev se izpusti takoj na svobodo. Drugim pa se kazni izdatno zmanjšajo. Tudi odredba, s katero se odpravlja cenzura časopisov, dokazuje, da je carju v razici na temu, da se prej ko prej izvedo v Rusiji vse obljube, ki so navedene v carjevem manifestu in da so le zlobni hujskači vsi oni, ki so še po proglašenju carjevega manifesta trdili, da je ta manifest slepilo. Ljudstvo, ki ni bilo itak posebno vneto za nasilne izgrede in ki je bilo k temu le nekako prisiljeno in ki je moralo trpeti velikanske škode, se zdaj obrača proti velikanskemu in to v prvi vrsti proti židom, ki imajo gotovo največ krivde na veliki nesreči, ki je zadela zadnji čas vse ruski narod.

Novi viši prokurator sv. sinoda.

Knez Obolenskij, člen državnega sveta, je bil imenovan višim prokuratorjem sv. Sinoda, poveljnik kazanskega vojaškega okraja, general Kosić je pa pozvan v državni svet.

Japonski vojni ujetniki se vračajo v domovino.

„N. Fr. Presse“ poroča iz Berlinu, da pričakujejo tamkaj 1800 japonskih, vojnih ujetnikov, ki so bili internirani v Rusiji in ki se preko Berlinu in Hamburga vrnejo na Japonsko.

Domače in razne novice.

Imenovanja. — Tržaški namestnik je imenoval za definitivna stavbinska pristava provizoričnega pristava g. Franceta Fogarja in praktikanta g. Oskarja Rotha, absolviranega tehnika, g. Franceta Havlina pa stavbinskim praktikantom.

Vojaška vest. — Gosp. Rudolf Zarli iz Tolmina je imenovan poročnikom pri 7. pešpolku.

Dnevni red današnje javne seje deželnega zbora, ki bode ob 5. uri popoludne je sledeči in sicer: 1. Utemeljevanje predloga, ki strmi za tem, da se čim prej uveljavi zakon o pospeševanju govedoreje; 2. Utemeljevanje predloga glede premembe volilnega reda za državni zbor; 3. Utemeljevanje predloga glede kritja višje potrebščine za višje učiteljske plače; 4. Utemeljevanje predloga, ki strmi za tem, da se predloži v prihodnjem zasedanju nov načrt volilnega zakona za deželni zbor; 5. Zakon zadevajoč delno premembo zakona o pobiranju pesnine v mestu goriskem; 6. Resolucija zadevajoča državni zakon o zavarovanju za onemoglost in opešanje; 7. Podpora za zgradbo dveh vodnjakov v občini komenski; 8. Poziv

„Notizie della imperial regia società agraria delle unite contee di Gorizia e Gradisca.“ V istem časopisu je opisaval tudi naš rojak od sv. Lucije Anton Muznik, tedanji protomedik goriški in direktor kirurjskega studija, v 55. številkah najnavadnije bolezni, njih vzroke in nasledke, navajaje tudi sredstva, kako jih lečiti. Poleg tega je družba izdavalala razne druge podnebne spise ter prirejala v prosep kmetijstva zborovanja. Tako je kmetijska družba indirektno gojila in po svojih udih pospeševala poleg kmetijstva tudi vedo in znanosti. In prav to je dalo morda povod, da so nekateri kmetijsko družbo nazivali: „Kaiserl. Königl. Gesellschaft des Ackerbaues und der Künste.“ Tako jo imenuje po g. Bratini citirani Ignac de Luca, tako tudi l. 1799 izšli „Instanz und Titularkalender für Görz und Gradisca“, v katerem se str. 102 naštevajo s predsedništvom vred vsi delavnejši udje kmetijske družbe. Pravega znanstvenega ali leposlovnega društva pa takrat še ni bilo.

(Dalje pride.)

na visoko vlado, da premeni splošni zakonski načrt o morskem ribarstvu in načrt izvršilnega predpisa za ta zakon; 9. Podpora iz deželnega zaloga kraju Plužno v občini cerkljanski za zgradbo vodovoda; 10. Podpora za gradnje ceste Ozeljan-Dombravo; — 11. Ureditvena dela ob desnem bregu Soče; 12. Računski sklepi nekaterih ustanov, upravljenih po deželnem odboru za leto 1904; 13. Proračuni nekaterih ustanov, upravljenih po deželnem odboru za leto 1906; 14. Računski sklep šolskega zaloga za leto 1904; 15. Proračun šolskega zaloga za leto 1906; 16. Zakon, s katerim se pooblašča mesto Gorica, da pobira samostojno občinsko davščino na poročilo vina in sličnih pijač; 17. Resolucija glede „poučevanj“ vis. vlade o preustrojitvi notranje uprave, katera „proučevanja“ so bila predložena državnemu zboru; 18. Prememba II. točke št. 1 statuta za osebje deželnih uradov; 19. Prememba V. točke II. člena statuta za osebje deželnih uradov.

Maša zadušnica. — Včeraj ob 10. uri predpoludne je bila v stolni cerkvi maša zadušnica po pokojnem nadškofu Andreju Jordanu. Maše so se udeležili predstojniki civilne in vojaške oblasti.

Za „Šolski Dom“ so plačali predsedništvo: Andrej Žnidarčič, vikar v Gradnem 10 K; Anton Breščak, trgovec v Gorici 11 K; A. P., duhovnik v Pulju ustanovno 200 K; F. L. v Gorici 5 K; Orešec Franc, vodja c. kr. pripravljavnice za srednje šole 5 K; Jakob Gril, pekovski mojster v Gorici 3 K; Konjedič in Zajec, trgovca v Gorici 25 K; Anton Koren, trgovec v Gorici 25 K; Ivan Glešič, gostilničar v Gorici 10 K; Josip Medved, konfekcijski trgovec v Gorici 20 K; Ant. Pečenko, veleposesnik in vinotržec v Gorici 5 K; Dragotin Gilčvert, solcator v Gorici 5 K; dr. Dragotin Treo, odvetnik in deželni poslanec 10 K; dr. Vinko Puc, odvetniški koncipijent v Gorici 4 K; dr. B. Pikel, zobozdravnik v Gorici 25 K; N. N. v Gorici 2 K; I. Delak, vodja „Centr. posoj.“ v Gorici 2 K; Ferdinand Silič, veleposesnik in denarničar v „Centr. posoj.“ 2 K; Jožef Gorjanec, gostilničar v Gorici 2 K; I. Bajec, uradni vodja „Trg. in obrt. zadruga“ 1 K; Pregrad in Cernetič, trgovca v Gorici 4 K; Anton Krušič, krojaški mojster v Gorici 5 K; Josip Musič, zasebni uradnik v Gorici 2 K; Ivan Simič, zasebni uradnik v Gorici 2 K; Ivan Presl, posestnik in trgovec v Gorici 2 K; Ivan Pirjevec, računski višji svetnik v Gorici 20 K; A. Rasberger, gostilničar v Gorici 2 K; Albin Krogar, posestnik in trgovec v Gorici 5 K; Karol Draščič, pekovski mojster v Gorici 5 K; Ivan Wolf, kanonik in kapiteljski vikar v Gorici 5 K; Anton Silič, vikar v p. 2 K; dr. M. Pascoletto, c. kr. notar v Gorici 10 K; Matija Rutar, deželnosodni svetnik v Gorici 10 K; Alojzij Fogar, veleposesnik in trgovec v Pevmi 10 K; Franc Plohl, šolski svetnik in profesor v p. 5 K; Alfred prof. Coronini, graščak v Gorici 20 K; dr. Fran Sedej, kanonik in dekan 20 K; dr. Dereani, zdravnik v Gorici 10 K; Janez Kaučič, posestnik in trgovec v Gorici 10 K; Anton Skubin, vadnični učitelj v p. 2 K; Ivan pl. Braunizer, gozdni uradnik v p. 2 K.

Mesečnino za september so plačali: Josip Fon, sodni tajnik v Gorici 2 K; Miha Gabrijelčič, deželnosodni svetnik v Gorici 2 K; J. G. v Gorici 3 K (za oktober); Janez Kokošar, župnik v Gorici (za sept. in oktober) 6 K; dr. Fran Pavletič, odvetnik v Gorici (za sept. in oktober) 10 K; dr. Andrej Pavlica, stolni vikar v Gorici 4 K; Franc Setničar, vodja v „Alojzijevišču“ 2 K; Franc Žnidarčič, c. kr. profesor v Gorici (za tri mesece) 9 K; Anton Fras, profesor v Gorici 4 K; Srečko Kovačič, odvetniški kandidat v Gorici 2 K; Fran Kokošar, višji davčni nadzornik v p. v Gorici 2 K; dekan in kaplana v Cerknem 3 K.

Upravništvo „Gorice“ je prejelo: Ivan Gorkič, trgovec v Gorici 2 K; Suttner Ana, trgovka 2 K; Fajgelj Julija 2 K. Presrečna hvala vsem rodoljubnim dobrotnikom!

Prijeti tatje. — Kakor smo poročali v soboto, so v noči od četrta na petek in v noči od petka na soboto neznani lopovi poskusili svojo srečo in sicer prvo noč v menjalnici g. Jona, kjer se nahaja železna blagajna, drugo noč pa v skladišču trgovca g. Venuttija, kjer se istotako nahaja železna blagajna. Namen tatov je bil, navrtati omenjeni železni blagajni in se polastiti denara, katerega se je še precej nahajalo v istih. Prvo blagajno so le malo navrtali in se niso dotaknili ničesar, kar je bilo v nji shranjenega. Drugo blagajno pa so prevrtali in so napravili na nji tako luknjo, da bi šla skozi njo tudi najdebelega človeška roka. A tu jim je preprečil nadaljuo delovanje nočni čuvaj. Zadnji smo sicer poročali, da je odrekel noč-

nemu čuvaju revolver, ko je hotel skozi okno streljati na tatove. To poročilo pa ni bilo točno in izvedeli smo pozneje, da je nočni čuvaj iz revolverja dvakrat ustrelil na lopove, na kar so mu pa lopovi z jednim strelom iz svojega revolverja odgovorili. Ranjen pa ni bil nikdo. Lopovi so le nočnega čuvaja vrgli na tla, ko so odprli vrata, v katera je bil nočni čuvaj uprt, da bi zabranil lopovom beg, ko je klical na pomoč. Tatovom se je torej posrečilo zbežati predno je prišla pomoč nočnemu čuvaju, in bežali so po Raštelu, čez Travnik, skozi Šolsko ulico, proti Semenšču in od tod po ulici sv. Ivana in po Židovski ulici proti Kornju, odkoder so se podali k Ražonarjem, kjer so prosili posestnika Culota, da bi jih vsprejel v svojo hišo, o čemer pa Culot ni hotel ničesar slišati. Razume se samo ob sebi, da se je vprizoril od strani policije najintenzivnejši lov na tatove. In po vsem mestu se ni ta dan govorilo drugega, kakor o omenjenih drznih tatvinah. Predpoludne v soboto so prijeli par oseb ter jih pripeljali na policijo, a izpustili so jih morali kmalu, ker so dokazale, da so nedolžne. Šele proti večeru posrečilo se je policiji, da je zasačila jednega izmed tatov. Ta je bil namreč skrit za cerkvijo sv. Ivana, in ko je nastal mrak, videli so ga nekateri otroci, ko je preskočil ograjo in prišel na ulico sv. Ivana. O tem je bila takoj obveščena policaja, in dvema redarjema se je posrečilo, da sta ga prijela na Placuti. Dotičnik se imenuje Ivan Cerovič in je 43 let star. Doma je iz Trsta in je navaden težak. Iz začetka je sicer tajil, a konečno je vendarle priznal, da je on z dvema drugima tovarišema, ki sta tudi Tržačana, bil v noči od petka na soboto v Venuttijevem skladišču, kjer so vsi trije namerali izprazniti železno blagajno, v kateri se je nahajalo mnogo denara.

Kakor čitamo v tržaških listih, posrečilo se je tržaški policiji, in v prvi vrsti seveda policijskemu oficijalu g. Titzu, prijeli še ostale tri tatove, ki so bili deležni ulomov pri g. Jonu in g. Venuttija. V soboto popoldne prijeli so namreč v Trstu 27-letnega brivca Ivana Colombo in 24-letnega kotlarja Renata Sigliča. Ko so ju preiskali, so našli pri njih več ukradenih vrednostnih papirjev, ki so bili last g. Jona. Ker je bilo policiji znano, da sta se Colombo in Siglič zadnji čas nahajala večkrat v družbi z nekim mehanikom Albertom Pečenkem, je poiskala v nedeljo zjutraj še tega, in ga tudi našla na njegovem stanovanju v ulici Donata št. 13. Pečenko je bil še v postelji, a ko mu je Titz povedal, da je prišel v svrhu, da izvrši hišno preiskavo, mu je Pečenko takoj dejal, da je res on v družbi že aretovanih dveh Colombo in Siglič izvršil ono tatvino v Gorici. Povedal je tudi natančno, na kakšen način so izvršili to tatvino. Na dan Vseh svetnikov so šli vsaki posebej v Gorico. Eden njih je najel sobo v prvem nadstropju št. 8 v Raštelu. V isti hiši, v pritličju, se pa nahaja menjalnica Jona, a omenjena soba je ravno nad njo. Pozneje so se sešli v oni sobi vsi trije in so predrlji pod sobe in strop menjalnice, a skozi nastalo luknjo so se spustili po vrtni lestvi v menjalnico in tam prevrtali blagajno. Povedal je tudi, da so vzeli 370 K, a ne samih 300, kakor je bilo rečeno. Za tem je Titz izvršil hišno preiskavo, ki je imela krasen rezultat. Našel je 7 ponarejenih ključev, 3 vetrihe, 6 jeklenih nožičev za sveder, nabit revolver, bosanski nož, dleto, malo žepno električno svetilko in razne druge tatinske priprave. Poleg tega je pa našel 75 K avstrijskega in 4 lire 30 stotink italijanskega denarja. Pečenko je bil takoj odveden v zapora. Pred 10. leti je bil v Gradcu 3 mesece zaprt radi tatvine. Lansko leto je bil v službi na Opčinah pri električni železnici. Čitatelji se gotovo še dobro spominjajo, da je bila lani izvršena tatvina v uradih električne železnice na Opčinah, in sicer da je bila prevrtna blagajna. Policija pripisuje sedaj tudi to tatvino Pečenkem.

Kakor se zdi, sta se udeležila Pečenko in Colombo obeh ulomov v Gorici. Pečenko je namreč izpovedal, da se je on s tovarišema, potem ko se jim je sveder pri prvem ulomu pokvaril in niso torej mogli prevrtati železne blagajne, odpeljal na nekem vozu iz Gorice do Nabrežine, in potem na nekem drugem vozu od Nabrežine do Proseka. Od tod so se podali peš v Barkovlje, odkoder so se peljali na električnem tramvaju v Trst. Tu so poiskali drugi sveder, in ko so se v petek zopet vrnili v Gorico, vzeli so s seboj težaka Ceroviča, katerega so, kakor poprej omenjeno, v Gorici v soboto večer prijeli in zaprli.

Ogenj. — Sinoči okolo 6 ure je nastal v prodajalnici jestvin, nahajajoči se na tekališču Verdi in ki je last gosp.

Janescha, ogenj, katerega so pa ognjegasci kmalu pogasili. Škoda je še precejšnja, ker se je pri gašenju ognja mnogo jestvin pokvarilo.

Begun. — Prejšnji teden, in sicer v pondeljek, pobegnili je iz tuk. vojašnice na Travniku vojak 47. pešpolka 24-letni Ignacij Brumer. Brumer klatil se je več dni po mestu. Par dni je zahajal v krčmo, nahajajočo se na Kornju, in katere lastnica je Katarina Kralj. Ko je ta od njega zahtevala, da ji plača račun, je začel Brumer groziti.

Na vpitje krčmarice so pritekli na pomoč bližnji sosede, in Brumer začel je tem groziti z bajonetom. Potem pa je zbežal iz krčme in tekel po živinskem trgu proti Rusi hiši. Naznanili so to vojaški oblasti, ki je koj poslala za njim potruljo. Toda Brumer, zapazivši, da ga zasleduje patrolja, bežal je proti Stari gori, a tam ga je ustavil redar, ki mu je nastavljal na prsa sabljo ter ga tako prisilil, da se je moral udati. Redar ga je potem izročil vojakom.

Petindvajsetletnico je imel gradenski vikar č. g. A. Žnidarčič zadnjo nedeljo oktobra v spomin petindvajsetletnega službovanja v Gradnem. Ob tej priliki so mu napravili vikarijani primerno slovesnost. Čast jim! V tej dobi so vikarijani napredovali v potrebnih rečeh ter tako tudi sebi spominek napredka postavili.

Bohinjska železnica. — Kakor smo že večkrat omenili, dela predor pri Bukovem hude sitnosti vsem, ki imajo z njim kaj posla v predoru, ki je dolg kakih 900 metrov, se svet vedno usiplje in podira. Te dni je bila na licu mesta posebna komisija z Dunaja, ki je vse natančno preiskala. Poprej se je govorilo, da bodo predor najbrže opustili. Omenjena komisija pa se je izrekla za to, da se predor na vsak način obdrži in se ga popravi. Ker bode pa delo dolgotrajno in ni izključeno, da bi se predor še na drugih mestih ne podiral, sklenili so, da se napravi ob predoru neka začasna pomožna črta, dolga kakih 1400 metrov, tako da bo s pomočjo te črte mogoče otvoriti to železnico s koncem junija prihodnjega leta.

Novo društvo. — C. kr. nameštvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Pogozdovavno in olupševalno društvo v Kobaridu“.

Iz Ajdovščine nam poročajo, da priredi ljudska šola v Ajdovščini dne 10. dec. 1905 v dvorani g. Bratina „Miklavžev večer“. Na vsopred: petje, deklamacije, nastop cigarov, igra, prihod Miklavža, angeljev, parkeljnev in automobila.

Zblaznel je v Trstu finančni stražnik Ivan Milok, ko je bil v službi. Začel je strašno rjevati in se skušal ustreliti. Tovarišem se je posrečilo, ga razorožiti in spraviti v bolnico.

Praščičja kuga. — Posl. Povše in tovariši so v seji kranjskega dež. zbora dne 3. novembra nujno predlagali:

Uvaževaje, da se je od 13. maja t. l. do 1. oktobra 1906 v vagonih iz Italije vpeljalo 36.600 praščičev v našo državo; upoštevanje, da v Italiji permanentno razsaja praščičja kuga in rdečica ter parkljena gnjilina, ter da se je na uvoženih praščičih iz Italije dokazala praščičja kuga, kakor je to ministarstvo samo priznalo;

uvaževaje dejstvo, da je sedanja cena le posledica lanske izredno neugodne letine za krmo, bodisi seno, bodisi druge krmenske rastline, kar je povzročilo, da so živinorejci zaradi hudega pomanjkanja krme mnogo živine prodali, ter se je s tem znižalo sploh število živine in treba tedaj vsaj enega leta, da se spodredi dovolj živine; *

upoštevanje, da je Italija l. 1901 do cela prepovedala uvoz naših praščičev v Italijo, in uvaževaje, da sloni prav v naši praščičoreji in živinoreji sploh na milijone narodnega premoženja, katero premoženje je treba varovati, da se ne oškoduje oziroma ugonobi pa iz tujih transportov živine zanesenih živinskih kugah;

in z ozirom na vedno se ponavljajoče zahteve raznih zastopstev mest in trgovinskih krogov, da naj državna vlada odpre naše meje tuji živini, osobito oni iz Rusije in balkanskih držav, vsled katerih bi nastale za našo živinorejo, edino zaslombo našega kmetijskega gospodarstva nepregledne, največje in opasne nevarnosti, ker je notorično, da v Rusiji in balkanskih pokrajinah permanentno traja grozna goveja kuga, stavljamo podpisani poslanci sledeči predlog:

1. Dež. zbor skleni najodločniji ugovor proti odredbi državne vlade, ki dopušča, da prihaja iz Italije, ki je okužena s praščičjo kugo, v našo državo, ter zahteva, da se temu uvozu zopet zapro naše meje.

2. Dež. zbor nujno prosi, da se pod nikakimi pogoji ne odpravi dosedanja mejna zaprtina proti živini iz Rusije in balkanskih držav ter da državna vlada skrbno štiti pri sklepanju trgovinskih pogodb našo živinorejo, to najvažnijo panogo našega kmetijskega gospodarstva.

3. Državna vlada se prosi, da z izdatnimi državnimi podporami pospešuje razvoj in napredek vseh vrst naše živinoreje tako, da bo domača živinoreja kar najbolje zmožna oskrbovati ves domači mestni trg in tudi še znaten del razpolagati za izvoz v tuje države.

Povodenj v Hercegovini. — Iz Hercegovine poročajo, kako veliko škodo je napravila zadnja povodenj. Mnogo ljudij je utonilo, nekateri pa so postali prav berači. Največ škode je napravila v konjiškem kotaru. Raznesla je hiše, poplavela in odnesla pridelke in drugo blago, uničila mline in žage, tako, da je škoda ogromna. V Gabeli so se zlele skupaj Neretva, Krupa, Trebižat in Bregana in so poplavile vse gabelsko polje, a vasi Višiče in Celjevo sta popolnoma pod vodo; več hiš je podruja. — Vsa okolica izgleda kakor jezero. Narod je ves obupan. Vse gre nanj od vseh strani ga tlačijo, zdaj pa še povodnji.

Ptice selivke v brzovlaku. — Letošnja rana zima je presenetila lastovnice v Sviči na potovanju proti jugu. Na stotine jih je priletelo k človeškim bivališčem iskat zavetja, in povsod je bilo najti gruče onemoglih in napol otrpnelih lastovnic na tleh. V Lucernu se je društvo za varstvo živali zavzelo za uboge tičke ter poslalo onemogle v posebnih zabojčkih po brzovlaku v Italijo, kjer so jih vlakovodje izpustili.

Statistika siromakov v Berolnu. — Na 60 prebivalcev berlinskih pride po en prosjak. Koliko je siromakov v Berlinu, se ne ve natančno, a za 34.000 jih vedo. Vzdrževanje teh ljudi stane mesečno okrog 500.000 mark. kar znaša na leto ogromno vsoto nad 6 milijonov mark, t. j. 3 mil. 600.000 goldinarjev. Mestna občina vzdržuje povprečno 11.000 ljudi, za kar izda povprečno mesečno okrog 82.000 mark.

Stroga kazen. — Naselniški komisar v New-Yorku je kaznoval kapitana prevozne ladje „Aquitaine“ v globo 24.800 K, ker vkljub amerškemu naselniškemu zakonu ni med voznjo ločil potnike po spolu.

Poštenost. — Neki gospod pošlje po slugi pismo na pošto, da mu 10 vin. za poštino. Sluga izroči list in nove poštarju, ta mu da znamko misleč, da je bode pritisnil sluga na list, ter potem vrgel v nabiralnik za pisma. Ali sluga nepoznavajoč znamke je spravil — list pa potisne brez znamke v nabiralnik. Prišedši domu — poda gospodu znamko rekoč: „Tukaj vam potrdilo, da sem list pošteno izročil na pošti“.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec

v Podgori, na voglu novega železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški) ter podružnica za Soškim mostom pri Pevmi

Trguje tudi z opeko, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa domačega in tujega, veliko zalogo pohištva, vinskih posod, stiskalnic itd.

Ivan Kravos

priporoča svojo

sedlarsko delavnico

v Gorici na Kornju št. 11.

Loterijske številke.

4. novembra.

Dunaj 25 1 42 16 79
 Gradec 7 58 25 63 42

Tržne cene.

Za 100 kg.

Kava: Ceylon . . . K 294— do 300—
 „ Portorico . . . „ 260— „ 280—
 „ Santos . . . „ 210— „ 230—
 Slakdor „ 76— „ 80—
 Otrobi debele . . . „ 12— „ 14—
 „ drobne . . . „ 12— „ 13—
 Petrolj v sodu . . . „ 42— „ 43—
 „ zaboju . . . „ 13— „ 13 50

Moka ogerska:

št. 0 K 29 80 št. 1 K 28 60 št. 2 K 27 40.
 „ 3 „ 26 20 „ 4 „ 25 40 „ 5 „ 23 80
 št. 6 K 22 40.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici

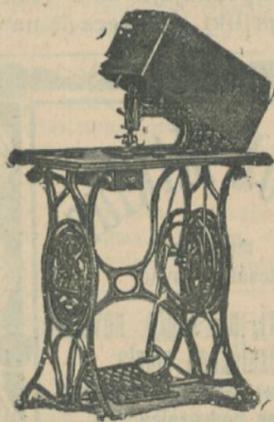
Gosposka ulica št. 25

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedinega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon, Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Slakdor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mijšveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majditevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne oboroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Razglas.

Ker bo zahvalna nedelja v Kobaridu dne 19. novembra, držal se bode navadni trg dne 20. novembra t. l. v Kobaridu.

Županstvo Kobarid.

F. Repolusk

župnik v Št. Vidu p. Mislinje na Štajersk. spričuje, da j ozdravila njegovo 99 let ga nadlegujočo želodčno bolezen *edino* le uporaba **želodčne tinkture G. PIC COLI**-ja, dvornega zal. Njeg. Svet. in lekarnja v Ljubljani.

Iz najboljšega prepričanja priporoča vsakemu na želodcu trpečemu **tinkturo za želodec**, katere steklenice stane 20 vin., in se vnanja naročila izvršujejo točno.

Jak. Suligoj
 urar c. hr. drž. železnice.
 Gosposka ulica št. 25

Priporoča svojo zalogo raznovrstnih žepnih in stenskih nihalnih ur na zvon z donečim glasom za gostilne, kavarne, dvorane itd. po jako nizkih cenah. Vsako popravo izvrši hitro, dobro in po cenl. Za vsako uro 1-letna garancija. Cenke razpošilja brezplačno. Nadalje priporoča šivalne stroje najboljše vrste po tvorniških cenah, a ne kakor posredovalci.

5 kron in še več se lahko zasluži.

Tvrdba za domače delo s pletalnimi stroji išče osebe obojega spola s pletanjem na naših strojih. Priprosto in hitro domače delo za celo leto. — Posebne izobrazbe ni treba. Oddaljenost ne škodi; delo da tvrdka.

Tvrdba za domače delo s pletalnimi stroji
Thos. H. Whittick & Com.
PRAGA
 Petersko predmestje 7—433
 Tr st Via Campanile 13—433.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

I. Primožič
 slovenski optikar, Gorica
 ulica Vetturini 3,
 priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko zalogo optičnih izdelkov
 in sicer vsake vrste očal, barometre, toplomerje, zdravniške toplomerje, daljnogled-e vage za vino, žganje itd.

Anton Ivanov Pečenko
 Gorica
 priporoča svojo veliko zalogo pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; plzenjskega piva »prazdroj« iz sloveče češke »Meščanske pivovarne«, in domačega žganja I. vrste v steklenicah, kojega pristnost se jamči.
 Zaloga ledu katerega se oddaja le na debelo po 50 kg naprej
 Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 l naprej.
Cene zmerne. Postrežba poštena in točna. M M M M M M

In zopet gre glas po deželi

da se sloveče testenine iz novozgrajene tovarne testenin Žnideršič & Valenčič iz Il. Bistrice vdobe v vseh boljših prodajalnicah jestvin po mestih in po deželi. Zastopstvo za Gorisko pri **Josipu Rovaru, Gorica.**

„Goriško vinarsko društvo v Gorici“

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

ima v svojih bogatih zalogah in prodaja M M M M M M M M

naravna in — pristna vina —

iz Brd, Vipavskega in s Krasa. Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje. Uzorci vina pošljajo se na zahtevo. Cene so zmrne, postrežba točna in realna. Sedež društva je v Gorici, ulica Barzellini šte. 22.

Samo enkrat poskusi

naj vsakdo kupiti svoje potrebščine pri tvrdki

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7,

in nikdar več ne bode iskal drugod boljšega, lepšega in kakovosti primerno cenega blaga, kakor se tu dobi.

Došle so uže zadnje novosti modnega blaga za **jesensko in zimsko sezono v nedosegljivi izberi**

kakor: krasni okraski za obleke najnovejše mode, čipke, ovratniki iz čipk, bordure, svile, pasovi itd. Raznovrstno belo in Jaeger-perilo, rokavice usnjate in cvirnat, nogavice, krasne ovratnice, hlačniki, žepne rute, solnčniki, dežniki, moderci, predpasniki, domači čevlji itd. Zaloga je preskrbljena z vsemi potrebščinami za g. šivilje in krojače, kakor, igle, cvirn, svile, fodre, gumbe, trakove itd. Raznovrstno blago za vezenje itd.

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini hiš. šte. 9.

Posojuje svojim članom od 1. aprila 1905 dalje:
 na menico po 5¹/₂%, na vknjižbo pa po 5%
 z 1/8% upravnega prispevka za vsacega pol leta. Obrestna mera za hranilne vloge ostane nespremenjena.

Ferratin in Ferratose
 (tekoči Ferratin)
 najboljšje krepcilo pri malokrvnosti in bledici,
 od zdravnikov najtopleje priporočeno. Ferratin je v zvezi z beljakom, sestavljen iz lezmat hranilni preparat. **Porekšuje tek in sbojšuje prebavo.**
 Nenavadni vspeli. D bi se v lekarnah **C. F. Boehringer und Söhne Mannheim - Waldhof.**